

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษามโนทัศน์การจัก
วิชาพื้นฐานการศึกษาตามหลักสูตรของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2519 และ 2524 ผู้วิจัยได้
ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยครู
อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต (4 ปี) ในวิทยาลัยครู 36 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยดำเนินการตาม
ลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง โดยจัดแบ่งตามพื้นที่ของประเทศไทยเป็น 4
ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ เฉพาะที่สอนวิชา
พื้นฐาน แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาภาคละ 5 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น
20 วิทยาลัย ดังนี้

ภาคเหนือ

1. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
2. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
3. วิทยาลัยครูอุบลสงคราม
4. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
5. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร

ภาคกลาง

1. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
2. วิทยาลัยครูสมุทร
3. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
4. วิทยาลัยครูนครปฐม
5. วิทยาลัยครูเพชรบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. วิทยาลัยครูสกลนคร
2. วิทยาลัยครูอุดรธานี
3. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
4. วิทยาลัยครูมหาสารคาม
5. วิทยาลัยครูนครราชสีมา

ภาคใต้

1. วิทยาลัยครูสงขลา
2. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี
3. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
4. วิทยาลัยครูภูเก็ต
5. วิทยาลัยครูยะลา

ขั้นที่ 2. หลังจากเลือกวิทยาลัยครู 20 แห่ง ให้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในวิทยาลัยครู ได้แก่ รองอธิการฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายวางแผนและแผนฯ หัวหน้าคณะวิชาครูศาสตร์ หัวหน้าภาควิชาที่ฐานการศึกษา ศึกษาจากประชากร โดยไม่มีการสุ่ม รวมทั้งเพศ 80 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาที่ฐานการศึกษา สังกศภาควิชาที่ฐาน การศึกษา คณะครูศาสตร์ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใน วิทยาลัยครูที่สุ่มตัวอย่างเอาไว้ 20 แห่ง ๆ ละ 5 คน รวม 100 คน
3. นักศึกษาระดับปริญญาตรี (คบ. 4 ปี) ในวิทยาลัยครูที่สุ่มตัวอย่างเอาไว้วิทยาลัย ละ 20 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 400 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 1,875 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์ผู้สอนวิชาที่ฐานการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามวิทยาลัย

วิทยาลัยครู	จำนวน		
	ผู้บริหารวิทยาลัยครู	อาจารย์ผู้สอนวิชาที่ฐานการศึกษา	นักศึกษาระดับปริญญาตรี
เจียงราย	4	5	75
เจียงใหม่	4	8	125
พิบูลสงคราม	4	9	50
อุตรดิตถ์	4	6	50
กำแพงเพชร	4	5	125
พระนครศรีอยุธยา	4	14	100
ชัยบุรี	4	9	25

ตารางที่ 2 : กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารวิทยาลัยครู อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามวิทยาลัย (ต่อ)

วิทยาลัยครู	จำนวน		
	ผู้บริหารวิทยาลัยครู	อาจารย์ผู้สอนวิชา พื้นฐานการศึกษา	นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี
สุราษฎร์ธานี	4	6	50
นครศรีธรรมราช	4	6	150
ภูเก็ต	4	6	50
บะลา	4	7	75
สงขลา	4	18	50
กาญจนบุรี	4	7	75
นครปฐม	4	13	75
เทพสทิ	4	8	100
สกลนคร	4	5	125
อุตรธานี	4	10	100
บุรีรัมย์	4	5	125
มหาสารคาม	4	8	150
นครราชสีมา	4	14	125
สงขลา	4	18	50
รวม	80	167	1875

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบสอบถาม

1.2 การสัมภาษณ์

แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาที่ฐานการศึกษา และชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี (คณ. 4 ปี) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ซึ่งลักษณะของคำถามในการวิจัย การแต่งตั้งฯ ส่วนในตอนที่ 3 นั้นมีเฉพาะผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนวิชาที่ฐานการศึกษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดวิชาที่ฐานการศึกษาตามหลักสูตรของสภาการศึกษา ใช้กับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผสมกับแบบปลายเปิด โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบออกเป็น 3 ระดับ ทาวิธีกรของไลเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ปัญหามาก	เท่ากับ	3	คะแนน
ปัญหาปานกลาง	เท่ากับ	2	คะแนน
ปัญหาน้อย	เท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ตามกฎของ จอห์น คัมบลิว เบส (John W. Best)¹ ถือเกณฑ์ ดังนี้

- 1.00 - 1.65 หมายถึง เป็นปัญหาหน้อย
- 1.66 - 2.35 หมายถึง เป็นปัญหามานกลาง
- 2.36 - 3.00 หมายถึง เป็นปัญหามาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหา
 ตอนที่ 3 นี้ใช้เฉพาะผู้บริหารกับอาจารย์เท่านั้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) และแบบปลายเปิด (โปรดดูแบบสอบถามที่ภาคผนวก)

การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดวิชาพื้นฐานการศึกษา
 จากหลักสูตร 2519 และ 2524 โดยทำการสัมภาษณ์อาจารย์วิทยาลัยครู ซึ่งสังกัดภาควิชา
 พื้นฐานการศึกษาและเป็นผู้สอนวิชาพื้นฐานการศึกษาทั้ง 36 แห่ง ภายหลังจากส่งแบบสอบถาม
 แล้ว เพื่อนำผลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ประกอบเหตุผลดังกล่าวโดยผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ด้วย
 ตนเอง

2. การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าหลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 และ 2524 และ
 ศึกษาเอกสารงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาใช้เป็นข้อมูลใน
 การสร้างข้อคำถาม

2.2 สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู ซึ่ง
 ได้ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ที่จะเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

¹ John W. Best, Research in Education Englewood Cliffs,
 (N.J.: Prentice-Hall, 1959), pp. 180-190.

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยแล้วนำไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ

2.3.1 ศาสตราจารย์ คุณทองเดือน ทิศานุกร อาจารย์ประจำภาควิชาสารคดีศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาวน์ ผู้อำนวยการวิจัยสถาบันทางสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทุงสวัสดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาสารคดีศึกษา สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทิพรพรรณ บุบผโยชน หัวหน้าแผนกแผนงานวิทยาลัยครูชุมบุรี

2.3.5 อาจารย์ยุภา สงศิริ ศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู รองประธานกรรมการในการจัดทำหลักสูตรของสมาคมการฝึกหัดครู ปีพุทธศักราช 2524

สำหรับการกำหนดว่าจะเลือกข้อคำถามข้อใดใช้เกณฑ์จะต้องนำผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตอบว่าถูกต้องและใช้ได้

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขและขอเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงใหม่ ท่อนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อนำไปหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอขณมาจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตวิทยาลัยครู 20 แห่ง แจกแบบสอบถาม จำนวน 580 ฉบับ ซึ่งออกเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 80 ฉบับ อาจารย์ 100 ฉบับ นักศึกษา 400 ฉบับ สำหรับวิทยาลัยครูภาคกลาง คือ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูชุมบุรี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม และวิทยาลัยครูเทพสตรี ผู้วิจัยได้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทาง

ไปรษณีย์ แล้วไปเก็บรวบรวมด้วยตนเองในภายหลัง ในระหว่างวันที่ 10 กุมภาพันธ์ - 28 กุมภาพันธ์ 2525 ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 471 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.20 โดยจำแนกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารได้รับคืน 64 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.00 แบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานการศึกษาได้รับคืน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00 และแบบสอบถามของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับคืน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.25 ทั้งปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

วิทยาลัย	ผู้บริหาร		อาจารย์ผู้สอนวิชา พื้นฐานการศึกษา		นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี	
	ส่งไป	ได้รับคืน	ส่งไป	ได้รับคืน	ส่งไป	ได้รับคืน
เจียงราย	4	3	5	4	20	15
เจียงใหม่	4	4	5	5	20	18
พิบูลสงคราม	4	1	5	4	20	16
อุตรดิตถ์	4	4	5	4	20	19
กำแพงเพชร	4	4	5	4	20	12
พระนครศรีอยุธยา	4	3	5	4	20	15
ธนบุรี	4	4	5	5	20	20
กาญจนบุรี	4	4	5	5	20	20
นครปฐม	4	4	5	5	20	20
เทพสตรี	4	4	5	5	20	14
สกลนคร	4	4	5	5	20	15
อุตรธานี	4	3	5	5	20	18

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน (ต่อ)

วิทยาลัยครู	ผู้บริหาร		อาจารย์ผู้สอนวิชา พื้นฐานการศึกษา		นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี	
	ส่งไป	ได้รับคืน	ส่งไป	ได้รับคืน	ส่งไป	ได้รับคืน
บุรีรัมย์	4	2	5	4	20	17
มหาสารคาม	4	2	5	4	20	12
นครราชสีมา	4	4	5	5	20	14
สงขลา	4	2	5	5	20	12
สุราษฎร์ธานี	4	2	5	5	20	10
นครศรีธรรมราช	4	3	5	4	20	14
ภูเก็ต	4	3	5	4	20	19
ยะลา	4	4	5	4	20	17
รวม	80	64	100	90	400	317

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพภาพของข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การเปรียบเทียบตามความเห็นระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์ผู้สอนโดยหาค่า

t-test

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ศึกษาพื้นฐานการศึกษา คือผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานการศึกษากับกลุ่มผู้เรียน คือ นักศึกษาใช้การทดสอบหาค่า t-test

5. แบบสอบถามปลายเปิดนำมาเรียงลำดับความสำคัญของคำตอบ

6. นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง